

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs

БИЛТЕН

БРОЈ 5/МАЈ 2015.

ГОДИНА VIII

БИЛТЕН БРОЈ 5/МАЈ 2015.

С а д р ж а ј:

- ◆ ПЕПЕЛНИЦА ПШЕНИЦЕ - саветодавац Владимир Костић, дипл. инж.
- ◆ ПРОПЕЂИВАЊЕ ПЛОДОВА ВОЂА - саветодавац Мирјана Остојић, дипл. инж.
- ◆ СВРЉИШКА ОВЦА - саветодавац Биљана Алексић, дипл. инж.
- ◆ ПЛЕСНИВОСТ ЛИСТА ПАРАДАЈЗА - саветодавац Бранко Галовић, дипл. инж.

ТИРАЖ: 300 примерака

ПЕПЕЛНИЦА ПШЕНИЦЕ

Пепелница је значајна болест пшенице, нарочито за сорте које се гаје у густом склопу при интензивној агротехници. Утицај пепелнице на принос пшенице је доста велики, ране заразе утичу на смањење бокорења, док касне инфекције смањују корисну зелену лисну површину у време наливања зрна и тако утичу на смањење приноса.

У почетку развоја пепелнице напад је слабо уочљив. Симптоми се могу јавити у свим фазама развоја после ницања, на свим надземним деловима биљке. Први симптоми се појављују на лицу доњих листова биљке, и то на оним местима у пољу где је усеј у густом склопу. На лишћу се јављају хлоротичне пеге у којима се брзо развија белосивкаста мицелија. У почетку је мицелија паучинаста, а касније се формирају конидије које мицелији дају брашнаст изглед. Временом мицелија мења боју и посиви. При крају вегетације мицелија мења боју, потамни и у њој се формирају тамномрке клеистотеције.

Гљива презими у облику клеистотеција на биљним остацима, а у топлијим климатским условима мицелијом и конидијама. Примарне заразе настају аскоспорама и конидијама, које разноси ветар. У пролеће се највише формирају конидије, док се аскоспоре формирају средином лета. Обе врсте спора клијају и дају зачетак мицелије, на чијој се површини формирају конидије које врше секундарне заразе.

При крају вегетације формирају се клеистотеције са аскоспорама, оне омогућавају одржавање паразита у току летњих температура. У јесен долази до ослобађања аскоспора из клеистотеција и оне остварују примарне заразе озиме пшенице.

Пшеница је најосетљивија у фази интензивног пораста. Јак напад пепелнице среће се у интензивном узгоју с густим склопом биљака, јер се у таквим условима ствара влажна микроклима. На развој болести повољно утичу: осетљива сорта, јаче прихрањивање азотом, висока влажност и ниска температура.

Пепелница се сузбија уништавањем самоникле пшенице заоравањем, чиме се прекида одржавање паразита од жетве до поновне сетве у јесен. Плордоред је у извесниј мери ефикасан. Потребно је избегавати јако ђубрење пшенице азотом, јер повећава њену осетљивост према пепелници. Значајно је користити отпорне сорте пшенице.

Хемијска заштита се обавља углавном за семенску пшеницу, док се меркантилна пшеница штити једанпут и то када се пшеница појави на највишем листу (заставичару). Третирање се може извршити неким од препарата на бази:

Ероксиконазола тифанат-метила:

DUETT ULTRA, у дози од 0,4-0,6 l/ha,

Tebukonazole, triadimenol i spiroksamina:

FALCONE EC-460, у дози од 0,6 l/ha,

ПРОРЕЂИВАЊЕ ПЛОДОВА ВОЋА

Karbendazima i ciperkondazola:
ALTO COMBI 420-SC, у дози од 0,5 l/
ha,
Propikonazola:
TILT 250-EC, у дози од 0,5 l/ha,
Azoksistrobina i ciprokonazola:
AMISTAR EXTRA, у дози од 0,5 l/ha,
Prothloraza i tebukonazola:
ZAMIR 400-EW, у дози од 0,75-1 l/ha

Владимир Костић, дипл.инж.

Оптимальни приноси и добар квалитет плодова воћака, поред агрометеоролошких услова, исхране, примењене агротехнике и неге воћака, непосредно зависе од броја плодова на родним гранчицама и целом стаблу.

Након цветања, опрашивања и заметања воћа, у савременим воћњацима плодови се морају проређивати да би се добио висок принос, редовна родност и добар квалитет. Број плодова и њихов правилан распоред на гранама и круни воћака треба да буде у сразмери са бројем и површином листова. Уколико ова сразмера није успостављена плодови спорије расту, остају ситнији, а квалитет јестивог дела плода је лошији. Стабла преоптерећена родом заостају у порасту, прираст грана је слаб, гране преоптерећене родом се ломе, а цветни пупољци се не образују – то се одражава на смањену родност у наредној години. Проређивање плодова је економски оправдано, јер су последице преобилне родности веће од улагања у проређивање плодова. Ручно проређивање омогућава најбољи распоред и квалитет плодова.

И након лоших временских услова у време опрашивања крушке, брескве, шљиве и јабуке, приметне се велики број плодова које биљка није у стању да носи.

Зато су те воћне врсте развиле саморегулативне механизме помоћу којих одбацују део плодова након

заметања. Али тај механизам није довољан да би се добио добар квалитет плода. Уколико се не прореде плодови, може доћи до алтернативне родности, али и квалитет плодова може бити лош.

Проређивање се може обављати у различитим фазама цветања и пораста плодова у зависности од циља. Након јунског опадања плодова, проређивање не треба да буде велико. Најбоље је проређивање цветовацвасти у условима када нема мразева да се не би трошили асимилати. Рано проређивање је ризично јер се могу десити изненадни мразеви па се може десити да не буде довољно оплођењих плодова. Ако је проређивање рађено са циљем побољшања квалитета плода, уклањање оштећених и развијених плодова може се обавити и након јунског саморегулативног проређивања.

Код јабуке и крушке највећи ефекат проређивања је ако се проређивање врши четири недеље пре бербе. Највећа маса плодова сорте фуџи је добијена када су стабла ручно проређена седам дана након пуног цветања, уз допунско проређивање 60 дана након пуног цветања.

Предност ручног начина проређивања је у изостанку ризика да ће се превише проредити, слабије развијени и оштећени плодови се уклањају, а време се одређује према потребама. . Код сорти јабуке осетљивих на горке пеге, као што су

бребурн, глостер, боскоп и јонаголд, мора се водити рачуна о томе да се са проређивањем не претера јер су превише крупни плодови подложнији појави овог обољења. Код овх сорти не би смело бити појединачних плодова на бујним леторастима који су добро осунчани, јер ће такав плод бити веома крупан, лошијег квалитета и складишне способности.

Код јабуке се у гроњи, приликом ручног проређивања, остави само по један плод, код младара се уклањају и по целе цвасти да би се боље припремили за наредну годину, али се у том случају остави на осталим гроњама 2-3 цвета.

Бресква – у оптималним условима гајења заметање плодова се креће од 60-80-90%. Проређивање плодова брескве у суштини представља корекцију резидбе. Примена дуге резидбе доприноси да на воћкама остане већи број цветова, а њихова већа бројност привлачи већу посету пчела. Поузданост опрашивања и оплођења је већа, а заметање плодова је боље. За добар квалитет плодова брескве потребан је одређен однос броја плодова и величине лисне површине. На 20-30 листова треба оставити 1 плод. Плодови на граници се проређивањем наизменично распоређују тако да између њих остаје приближно једнак размак, који се креће од 10-15 центиметара, у зависности од сорте (бујности, времена зрења) и услова гајења. . Проређивање плодова обично се

СВРЉИШКА ОВЦА

изводи 35-40 дана после пуног цветања, а то је доба када више нема опасности од појаве касних пролећних мразева. Прво се уклањају плодови близанци, затим ситни и оштећени.

Кајсија у оптималним условима гајења обилно замеће плодове (70-80%). Резидбом се оставља готово редовно већи број родних гранчица, јер кајсија рано цвета и може бити угрожена пролећним мразевима. Проређивање плодова кајсије се обавља од тренутка кад они достигну крупноћу већег лешника, док не нарасту до величине осредњег ораха. Најпре се проређују стабла раностасних сорти, затим средњестасних и најзад позних сорти кајсије. Размак између плодова на грани зависи од просечне масе плодова сваке сорте. У крупноплодних сорти оставља се размак од 7 до 10 цм, у ситноплодних око 5 цм, а у сорти које имају средњу крупноћу плодова од 6 до 8 цм. Размак је нешто мањи у плодова који се налазе у вршном делу воћке, јер они добијају више хранљивих супстанци него плодови у нижим деловима круне. Ова мера се примењује за робу која је намењена за тржиште свежег воћа.

Мирјана Остојић, дипл. инж.

Овај сој праменке име је добио по Сврљишким планинама, где јој је и место одгајивања. Сврљишки сој оваца је веома популаран на територији источне Србије, тако да је и најраширенији сој праменке у овом делу земље. Распрострањена је од Лебана и Лесковца све до Доњег Милановца и Кладова. Распростире се у планинском венцу између Књажевца и Ниша. Сврљишка овца спада у крупније сојеве наше праменке. Сврљишка праменка је овца комбинованих особина што значи да је подједнако добра за млеко, месо и вуну. То је наша крупнија праменка, маса тела одраслих оваца је од 50 до 60 кг, а овнова 65 до 80 кг. Глава је беле боје са црним флекама по лицу, уши беле или црне, глава је толико покривена вуном да се често виде само ноздрве и уста. Овце су шуте а овнови могу бити са или без рогова.

Карактеристично за ову овцу је жута боја вуне која долази од лојних жлезда. Ноге су такође покривене вуном код овнова у целости док код оваца 1/3 није покривена, ноге су црне боје или беле са црним флекама. Реп је дугачак до земље, што посебно цене сврљишки одгајивачи.

Сврљишка праменка је касностасна, скромна, издржљива и отпорна, често је исхрана заснована само на паши или сену, притом даје одличне резултате производње. Јагњи се једном годишње и даје једно до два јагњета. Плодност ових оваца се креће од 100-110%. Млечност варира од

ПЛЕСНИВОСТ ЛИСТА ПАРАДАЈЗА (FULVIA FILVA)

50-170 л млека у лактацији која траје 150-200 дана. Јагњад при рођењу имају масу од 3,0 до 3,5 кг, са 30 дана 10-12 кг, са 3 месеца 20-22 кг. Непрано руно у оваца је 2,5 до 3,0 кг а у овнова 3,5 кг.. Праменови су цилиндрични а финоћа вуне је око 30 микрона. Плодност је 120 а у бољим стадима и до 130%. Управо због оволике неуједначености производних особина намеће се потреба за једном озбиљнијим селекцијским радом на побољшању расних особина, нарочито млечности.

Биљана Алексић, дипл.инж.

Паразит је распоредјен у целом свету. Економски значајне стете причињава на парадајзу у влажним условима и најчешће се јавља у пластеницима и стакленицима. Проузроковач болести се спорадично може наћи и на паприци. Уколико је дузе времена висока релативна влажност ваздуха може се јавити у пољу. Ова гљива не представља значајан проблем у производњи због примене мера контроле и уводјења нових сорти.

Симптоми: Први симптоми се јављају у виду бледих хлоротичних пега са нејасним рубовима на лицу листа. Наспрам пега, на наличију листа гљива спорулише стварајаући масу светло сивих до маслинастомрких конидиофора и конидија. Заражено ткиво добија жутомрку боју, лишће се увија и вене. Уколико је инфекција веома јака може доћи до опадања лишћа. Симптоми се понекад јављају цветовима, плодовима, стаблу. Цветови могу пропасти пре заметања плодова.

Паразит: Конидиофоре обично нису разгранате, септиране су димензија 57-125x2,5-7 нм. Боја им варира од светло до тамно мрке. На конидиофорама се налазе округласте до елипсоидне, глатке, мрке конидије. Оне могу бити праве или благо повијене, у ланцима који су разгранати. Конидије су несептиране или са 1-3 септи.

Циклус развића: Паразит се одржава у земљишту као сапрофит или

склероција и конидија. Прве инфекције почетком сезоне остварују се мицелијом или спорама гљиве. Семе такође може бити извор примарног инокулума. Доспевањем на лист конидије клијају у инфекцијону хифу. У првим фазама инфекције нема видљивих симптома. У оптималним условима појава симптома настаје десет дана након инфекције. После тог периода конидифоре клијају кроз стоме стварајући конидије. Секундарне инфекције у току вегетације врше конидије, а шире се ветром и кишним капима. У оквиру ове гљиве постоји више од 12 физиолошких раса.

Методe испитивања: За индефитикацију Ф.фулва користи се филтер папир метод. Семе се инкубира на влажном филтер папиру на температури од 20 степени целзијуса уз присуство светлости 12 сати и 12 сати мрака, током седам дана.

Сузбијање: У сортименту парадајза за стакленичку производњу постоје бројне сорте отпорне према једној или више физиолошких раса ове гљиве. Једна од основних мера за сузбијање је уклањање биљних остатака после жетве како би се смањила количина инокулума. Улоико је могуће у стакленички простор треба пустити водену пару загрејану на 57 степени целзијуса у трајању од 6 часова ради уништавања конидија. Потребно је проветравати и о м о г у ћ и т и м а к с и м а л н о

осветљење. Заливање обављати у јутарњим часовима тако да се капљице воде не задржавају на лишћу. Биљке садити у оптималном склопу тако да не долази до засењивања. Превентивно се могу користити фунгициди.

Бранко Галовић, дипл.инж.

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА—КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД
ОД 18.-24.5.2015. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

<i>Јединица мере (кг/дин)</i>	<i>Београд</i>	<i>Краљево</i>	<i>Ниш</i>
Банана	130	115	/
Дуња	/	/	/
Јабука-остала	90	75	80
Лимун	145	180	140
Мандарина	130	120	/
Поморанца	100	95	/
<i>Јединица мере (кг/дин)</i>	<i>Београд</i>	<i>Краљево</i>	<i>Ниш</i>
Краставац-салатни	60	/	50
Кромпир	35	35	30
Паприка-шиља	250	250	/
Лук црни	50	50	60
Парадајз	145	200	80
Тиквице	60	70	/
Шаргарепа	120	70	/

www.stips.minpolj.gov.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА ПЕРИОД ОД
18.-24.5.2015. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/ узраст	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Двиске	све тежине	све расе	280	250	320
Јагњад	све тежине	све расе	250	160	210
Јарад	све тежине	све расе	/	/	/
Јунад	350-480 кг	SM	/	/	/
Јунад	>480 кг	све расе	/	/	/
Козе	све тежине	све расе	140	/	/
Краве за клање	све тежине	SM	/	/	/
Крмаче за клање	>130 кг	све расе	/	130	/
Овца	све тежине	све расе	150	120	/
Прасад	16-25 кг	све расе	250	220	240
Телад	80-160 кг	SM	450	400	/
Товљеници	80-120 кг	све расе	/	130	150
Товљеници	>120 кг	све расе	140	100	140
Шиљежад	све тежине	све расе	220	/	/

www.stips.minpolj.gov.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**